

ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

The Opinion of Students on the Student Teaching Practicum Management
of Faculty of Education, Burapha University

ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย*

ชลันดา พันธุ์พานิช*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็น ความต้องการปัญหาและข้อเสนอแนะของนิสิตที่มีต่อการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประจำปีการศึกษา 2544 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชั้นปีที่ 4 ที่ออกฝึกสอนในภาคเรียนปลายปีการศึกษา 2544 จำนวน 252 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ได้แก่ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ควรจัดในภาคต้นของปีการศึกษา โรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึกสอนควรตั้งอยู่ในเขตเทศบาล เป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ระดับการศึกษาที่เห็นว่าควรจัดให้ไปฝึกสอนมากที่สุดได้แก่ระดับมัธยมศึกษา สำหรับประโยชน์ที่ได้รับจากการไปฝึกสอนนิสิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ได้ประโยชน์หลายประการ ได้แก่ ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รู้จักวางแผน

*รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี

**นักวิชาการศึกษา ประจำฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี

ในการปฏิบัติงาน มีความอดทนอดกลั้น สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี มีเหตุผลในการตัดสินใจ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูเพิ่มขึ้น สำหรับในด้านความต้องการของนิสิต ผลการวิจัยพบว่า นิสิตส่วนใหญ่ต้องการได้รับข่าวสารที่รวดเร็วและชัดเจนจากทางมหาวิทยาลัย ต้องการให้โรงเรียนฝึกสอนจัดสวัสดิการด้านอาหารและที่พักให้ ต้องการให้อาจารย์นิเทศก์ของคณะศึกษาศาสตร์แนะนำเรื่องการเขียน แผนการสอนและการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งแนวทางการแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น และต้องการให้อาจารย์ที่เลี้ยงแนะนำเรื่องการเขียนแผนการสอนสำหรับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่าง ฝึกสอน ได้แก่ ปัญหาที่ได้รับมอบหมาย วิชาให้สอนไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา ปัญหาไม่สามารถเขียนแผน การสอนได้ตามความต้องการของอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนข้อเสนอแนะของนิสิตได้แก่ ควรมีการตกลงระหว่างคณะศึกษาศาสตร์และโรงเรียน ถึงการปฏิบัติหน้าที่ ของนิสิตว่าครอบคลุมถึงเรื่องอะไรบ้าง เพราะบางโรงเรียนอาจารย์ที่เลี้ยงใช้งานมากเกินไป

Abstract

The purposes of this research were to study students' opinion needs, problems, and suggestions on the management of student teaching practicum of the Faculty of Education, Burapha University. The samples were 252 fourth year students of the Faculty of Education, Burapha University who had just finished the student

teaching practicum in the second semester of academic year 2001. The instrument was a set of questionnaires. Percentage was employed to analyze the data.

The results of this research addressed many interesting issues as follow:

First, students preferred to have the student teaching practicum during the first semester at medium size secondary schools in municipal area, under the General Education Department.

Second, students had gained considerable amount of knowledge, skill, and had better attitude toward teaching profession.

Third, students felt that they should be informed of update information from the university.

Fourth, schools should provide lunch and accommodation for the students.

Fifth, Supervision on the writing of lesson plans and learning activities should be given to them from both university and school supervisors.

Furthermore, students had some problems during the practicum period. The problems were the teaching of nonmajor or minor subjects and not able to write a lesson plan to fit schoolsupervisor style.

Finally, students suggested that the Faculty of Education and schools should make it clear about the duties of a student teacher.

คำสำคัญ

ความคิดเห็นของนิสิต / การจัดการ
ฝึกสอน / คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทนำ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีภารกิจสำคัญ อย่างน้อยสี่ประการ ได้แก่ การผลิตบัณฑิตทางการศึกษาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมในบรรดาภารกิจเหล่านี้การผลิต บัณฑิตนับว่ามีความสำคัญยิ่ง เป็นความรับผิดชอบ ที่คณะศึกษาศาสตร์ต้องผลิตบัณฑิตที่มี คุณภาพ มีความรู้ทักษะและความชำนาญ มี เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถ ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่าง เป็นประโยชน์

การฝึกสอนเป็นรายวิชาหนึ่งในหลักสูตร การผลิตบัณฑิตทางการศึกษาที่มีความสำคัญ เป็นอย่างมากในการที่จะช่วยให้บัณฑิตมีโอกาส ฝึกทักษะและประสบการณ์ทางวิชาชีพครู ก่อนที่ นิสิตจะสำเร็จการศึกษา เป็นการเตรียมความ พร้อมเพื่อให้บัณฑิตเป็นครูมืออาชีพอย่างแท้จริง และเป็นการเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ได้อย่างได้ผลตามที่แบล็กเวล (Blackwell, 1982) ได้วิจัยพบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ให้แก่ นิสิตครู ส่งผลต่อเจตคติทางบวกต่อ วิชาชีพครูเป็นอย่างดี ดังนั้นในทุกหลักสูตรของ มหาวิทยาลัย และสถาบันทางการศึกษาที่ผลิตครู จึงมีรายวิชาฝึกสอนบรรจุไว้เสมอ

จากการศึกษาถึงผลการจัดการฝึกสอน ของสถาบันการศึกษาต่างๆที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหา และอุปสรรคหลายประการที่จะต้องแก้ไข เช่น การศึกษาของสมบัติ คชสิทธิ์ (2534 : ข) พบว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ฝึก ประสบการณ์วิชาชีพไม่ตรงกับสาขาวิชาเอกที่ได้ ศึกษาма นักศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพอย่างจริงจัง ขาดการเรียนรู้ ในลักษณะทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติ และไม่ได้รับ การเตรียมความพร้อมอย่างจริงจังก่อนออกฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม (2539 : 10) ที่พบว่า นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับความ แม่นยำของเนื้อหาในขณะฝึกสอน ขาดทักษะ การตั้งคำถามกับนักเรียน ขาดทักษะการใช้ กระดานดำ ขาดทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน ขาด ทักษะการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ขาด ทักษะการจูงใจ ขาดทักษะการสรุปบทเรียน ขาดทักษะการวัดและประเมินผล ขาดทักษะ การพูดและการใช้ภาษา ปกครองชั้นเรียนไม่ได้ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เขียน แผนการสอนไม่ถูกต้องตามขั้นตอนของทักษะ กระบวนการ ไม่มีความอดทนและจริงจังในการ ทำงาน มีโอกาสสังเกตการสอนของอาจารย์ พื เลี้ยงน้อย มีงานพิเศษที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติม เสียค่าใช้จ่ายในการซื้อและจัดทำอุปกรณ์การสอน ให้โรงเรียนมากเกินไป และเขียนวัตถุประสงค์ ไม่ถูกต้อง นอกจากนั้นยังมีปัญหาที่เกิดขึ้นกับ อาจารย์นิเทศก์เช่น ขาดสวัสดิการและความ

ปลอดภัย ไม่มีโอกาสปรึกษาหารือกับอาจารย์พี่เลี้ยง ไม่ได้รับนิเทศอย่างเพียงพอ

ปัญหาต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาวิจัยข้างต้น เป็นเพียงปัญหามางส่วนของบางสถาบันการศึกษาเท่านั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละสถาบันการศึกษามีแตกต่างกันไป การรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการจัดการฝึกสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิด ประโยชน์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งตัวนิสิต โรงเรียน และคณะศึกษาศาสตร์เนื่องจากการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา ยังไม่มีการศึกษาวิจัยถึงปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งผลจากการฝึกสอนที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง ทำให้ขาดข้อมูลในการบริหารผู้วิจัยจึงสนใจ ที่จะศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการ ฝึกสอนในประเด็นต่างๆ ที่สำคัญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์
2. เพื่อศึกษาความต้องการของนิสิตเกี่ยวกับการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์
3. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการฝึกสอนให้แก่ นิสิตของคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูล

ในการวางแผนจัดการฝึกสอนให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับความต้องการของนิสิต รวมทั้งสอดคล้องกับบริบทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และสถาบันการศึกษาใกล้เคียง

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ) ที่ออกฝึกสอนใน ภาคปลาย ปีการศึกษา 2544 จำนวน 252 คน โดยในการวิจัยครั้งนี้กระทำโดยตรงกับประชากรทั้งหมด
2. ตัวแปร ได้แก่ ความคิดเห็นของนิสิต
3. ระยะเวลา ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามระหว่างวันที่ 22-28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์นิสิตหลังฝึกสอนวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การฝึกสอน หมายถึง การที่นิสิตไปฝึกปฏิบัติงานในโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียนอาชีวศึกษาภายใต้การดูแลของอาจารย์นิเทศจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และอาจารย์พี่เลี้ยงในโรงเรียนที่นิสิตไปฝึกสอน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 404462 การฝึกสอน 6 (0-30-0) ตามหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ) พ.ศ. 2541 ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. อาจารย์นิเทศก์ หมายถึง อาจารย์จาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้รับ มอบหมายจากคณะศึกษาศาสตร์ ให้ไปนิเทศนิสิต ฝึกสอนที่โรงเรียน

3. อาจารย์พี่เลี้ยง หมายถึง ครู อาจารย์ ของโรงเรียนฝึกสอนที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียน ให้ดูแลและช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ในการ จัดการเรียนการสอนให้แก่ นิสิตในระหว่าง ฝึกสอนที่โรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บ รวบรวมข้อมูลกับประชากรใน 2 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะแรก ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ ส่งให้นิสิตตอบโดยตรง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการฝึกสอนของ คณะศึกษาศาสตร์ ตอนที่ 3 ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการ ฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการ ฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ แบบสอบถามที่ สร้างขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิง เนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และ ทดลองใช้กับนิสิต เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และความชัดเจนของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้ ใช้เก็บข้อมูล

ลักษณะที่สอง ได้แก่ การจัดคํานา นิสิตหลังฝึกสอน โดยแบ่งกลุ่มย่อยเพื่ออภิปราย และสรุปความคิดเห็นของกลุ่มเกี่ยวกับปัญหา การจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ หลังจาก

เก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูล ทั้ง 2 ส่วน คือ ข้อมูลจากแบบสอบถามและข้อมูล จากการสัมภาษณ์กลุ่มย่อยมาวิเคราะห์สรุปผล โดยใช้คำร้อยละและความถี่

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ปรากฏว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 197 คน จากแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไป 252 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.17 และจากการสัมภาษณ์ นิสิต หลังฝึกสอนมีนิสิตเข้าสัมภาษณ์จำนวน 252 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสอง ส่วนสรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับการ จัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์

1.1 ควรจัดให้นิสิตออกฝึกสอนใน ภาคต้น

1.2 ควรจัดให้นิสิตออกฝึกสอนใน โรงเรียน ที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล

1.3 ควรจัดให้นิสิตออกฝึกสอนใน โรงเรียนขนาดกลาง

1.4 ควรจัดให้นิสิตออกฝึกสอนใน โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา

1.5 ควรจัดให้นิสิตออกฝึกสอนใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

1.6 นิสิตเห็นว่าได้รับประโยชน์จากการ ออกฝึกสอน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และจิตใจ กล่าวคือ ด้านความรู้ ทำให้ได้ความรู้เกี่ยวกับการ เขียนแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านทักษะการปฏิบัติงาน ทำให้รู้จัก วางแผนในการปฏิบัติงานและมีวิธีในการควบคุม ชั้นเรียนมากขึ้น และด้านจิตใจทำให้มีความอดทน

อดกลั้นและใจเย็นมากขึ้น สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดีและมีเหตุผล ในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นยังได้ประโยชน์ในการทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ครูและมีความรักในวิชาชีพครูมากขึ้น

2. ความต้องการของนิสิตเกี่ยวกับการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์

2.1 ต้องการให้คณะศึกษาศาสตร์ประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวสารที่ชัดเจน และรวดเร็ว จากทางมหาวิทยาลัยให้นิสิตทราบอย่างทั่วถึง ในระหว่างฝึกสอน

2.2 ต้องการให้โรงเรียนฝึกสอนจัดสวัสดิการอาหารกลางวัน

2.3 ต้องการให้อาจารย์นิเทศก์ของคณะศึกษาศาสตร์แนะนำเรื่องการเขียนแผนการสอน และการจัดการเรียนการสอนรวมถึงคำแนะนำและแก้ไขในข้อผิดพลาด

2.4 ต้องการให้อาจารย์พี่เลี้ยงแนะนำเรื่องการเขียนแผนการสอนและการทำสื่อการเรียนการสอน ควรมีการอธิบายให้ชัดเจนก่อนให้ปฏิบัติ

3. ปัญหาการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สรุปได้ดังนี้

3.1 นิสิตบางคนได้สอนไม่ตรงกับสาขาวิชาเอกที่เรียนมา

3.2 ไม่สามารถเขียนแผนการสอนได้ตรงกับความต้องการของอาจารย์พี่เลี้ยง

3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใช้เวลานาน ทำให้เวลาที่กำหนดให้ไม่เพียงพอ

3.4 ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการทำสื่อการเรียนการสอน

3.5 ไม่สามารถวัดและประเมินผลการสอนตามจุดประสงค์ที่เขียนไว้ได้

3.6 แต่ละห้องเรียนมีจำนวนนักเรียนมากเกินไป

3.7 การติดต่อสื่อสารกับอาจารย์นิเทศก์ไม่สะดวก

3.8 อาจารย์พี่เลี้ยงใช้งานมากเกินไป

3.9 ครูประสานงานในเรื่องงานพิเศษระหว่างอาจารย์หัวหน้าหมวดกับฝ่ายกิจกรรมของโรงเรียนไม่ชัดเจน ไม่มีการจัดทำสมุดบันทึกผลการปฏิบัติงานพิเศษของนิสิตเพื่อจะได้เป็นหลักฐานในการประเมินผล

3.10 การปรับตัวให้เข้ากับอาจารย์พี่เลี้ยงบางคนที่มีอายุไม่มาก

3.11 ไม่มีห้องพักสำหรับนิสิตตรวจการบ้านหรือใช้ประชุมร่วมกัน

4. ข้อเสนอแนะที่นิสิตฝึกสอนต้องการให้มีเพื่อให้การฝึกสอนมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด สรุปได้ดังนี้

4.1 ควรมีการตกลงกันระหว่างคณะศึกษาศาสตร์กับโรงเรียนฝึกสอนถึงการปฏิบัติหน้าที่ของนิสิตว่าครอบคลุมถึงเรื่องใดบ้างเพราะบางโรงเรียนอาจารย์พี่เลี้ยงใช้งานมากเกินไป

4.2 ควรให้ทางโรงเรียนฝึกสอนเตรียมอุปกรณ์ในการทำสื่อการสอนให้พร้อมมากกว่าที่เป็นอยู่

4.3 ควรให้อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ดูแลนิสิตอย่างจริงจัง เพราะบางโรงเรียนไม่มีการสอบสอน จึงไม่ทราบว่าน่าคะแนน ส่วนใดมาตัดเกรด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบ มีประเด็นที่น่าสนใจ บางประการที่สมควรนำมาอภิปรายไว้ ดังนี้

1. ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์

1.1 การที่นิสิตมีความคิดเห็นว่าการจัดให้นิสิตออกฝึกสอนในภาคต้นมากที่สุดนั้น เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้ที่แสดงความคิดเห็นว่าการฝึกสอนในภาคต้น คิดเป็นร้อยละ 50.76 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบในอันดับรองลงมาที่ต้องการให้จัดในภาคปลาย ร้อยละ 46.19 ความคิดเห็นที่ต้องการให้จัดฝึกสอนในภาคต้นกับภาคปลายใกล้เคียงกันมาก จึงควรมีการสำรวจความคิดเห็นต่อไปเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนมากกว่านี้

1.2 การที่นิสิตมีความคิดเห็นว่าเป็นโรงเรียนฝึกสอนควรอยู่ในสังกัดกรมสามัญมากที่สุดนั้น อาจเนื่องมาจากจำนวนนิสิตที่เป็นประชากรในการสำรวจครั้งนี้ส่วนใหญ่ศึกษาในสาขาวิชาที่เป็นการสอนระดับมัธยมศึกษา เป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา รวมจำนวนแล้วคิดเป็นร้อยละ 75.12 ในขณะที่สาขาวิชาประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 17.77 เท่านั้น นิสิตจึงมีแนวโน้มต้องการ ฝึกสอนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษามากกว่าสังกัดอื่น

1.3 การที่นิสิตมีความคิดเห็นว่าการฝึกสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษามากที่สุด อาจเนื่องมาจากเหตุผลตามที่กล่าวแล้วในการอภิปรายข้อ 2 คือ นิสิตส่วนใหญ่ศึกษาทางด้าน

การสอนวิชาต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษา จึงมีความคิดเห็นว่าการฝึกสอนในระดับมัธยมศึกษา

1.4 การที่นิสิตแสดงความคิดเห็นว่าได้รับประโยชน์จากการไปฝึกสอนทั้งด้านความรู้ ทักษะการปฏิบัติงานและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ครุภัณฑ์ แสดงให้เห็นว่าการจัดการฝึกสอนส่งผลต่อความรู้ ทักษะและเจตคติกับนิสิตได้จริง

1.5 การที่นิสิตแสดงความคิดเห็นว่าโรงเรียนที่เหมาะสมกับการไปฝึกสอนควรอยู่ในเขตเทศบาลมากที่สุดนั้น อาจเนื่องจากนิสิตที่เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้มีเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 74.12 มีเพศชายเพียงร้อยละ 25.88 จึงเป็นไปได้ว่าปัจจัยด้านความสะดวก ความสะดวกก็มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนที่จะไปฝึกสอนดังกล่าว

1.6 การที่นิสิตแสดงความคิดเห็นว่าโรงเรียนขนาดกลางเหมาะที่สุดที่จะไปฝึกสอนนั้น แสดงให้เห็นว่าขนาดของโรงเรียนอาจเกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนฝึกสอน ควรต้องศึกษาต่อไปในรายละเอียดว่า ขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อการฝึกสอนอย่างไร ในแง่ใดบ้าง

2. ความต้องการของนิสิตเกี่ยวกับการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์

สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการ ปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แสดงให้เห็นว่าในการจัดการฝึกสอนนั้นยังอาจมีข้อบกพร่องและไม่สมบูรณ์มากนัก ซึ่งอาจเกิดจากคณะศึกษาศาสตร์หรือโรงเรียนฝึกสอนหรือส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงสะท้อนออกมาในรูปของความต้องการปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้น ซึ่งทาง

ผู้จัดโดยเฉพาะคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาควรทำการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามความต้องการของนิสิตต่อไป นอกจากนั้น โรงเรียนที่นิสิตไปฝึกสอนก็อาจมีส่วนที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขเช่นกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. คณะศึกษาศาสตร์ควรจัดการฝึกสอน ให้ตรงกับความต้องการและข้อเสนอแนะของนิสิตให้ได้มากที่สุดภายใต้พื้นฐานของความเป็นไปได้ และความเหมาะสม ทั้งในเรื่องของภาคเรียน ที่นิสิตออกฝึกสอนควรจัดในภาคเรียนที่ดังของโรงเรียนฝึกสอนควรอยู่ในเขตเทศบาล ขนาดของโรงเรียนควรเป็นขนาดกลาง สังกัดของโรงเรียนควรอยู่ในสังกัดกรมสามัญศึกษา และระดับการศึกษาคควรเป็นระดับมัธยมศึกษา

2. คณะศึกษาศาสตร์ควรจัดสวัสดิการ ให้และอำนวยความสะดวกให้แก่ นิสิตฝึกสอน ในด้านต่างๆ เช่น การจัดหาที่พักสถานที่ปฏิบัติงานกับโรงเรียน เรื่องที่พักและสวัสดิการที่โรงเรียนฝึกสอนควรจัดให้ตามประชาสัมพันธ์ แจ้งข่าวสารจากมหาวิทยาลัยให้นิสิตฝึกสอนทราบ ประสานกับอาจารย์นิเทศก์ให้แจ้งกำหนดการนิเทศที่แน่นอนแก่นิสิต จัดปฐมนิเทศเพื่ออธิบายและซักซ้อมความเข้าใจกับนิสิตถึงหน้าที่และกิจกรรมที่นิสิตต้องปฏิบัติในระหว่างฝึกสอน และคอยติดตามดูแล นิสิตระหว่างฝึกสอน เป็นต้น

3. โรงเรียนฝึกสอนควรพิจารณาจัดสวัสดิการ ให้แก่นิสิตตามความต้องการและข้อเสนอแนะภายใต้พื้นฐานของความเป็นไปได้และความ

เหมาะสม เช่น อาหารกลางวัน บ้านพัก คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ในการผลิตสื่อการสอน

4. อาจารย์นิเทศก์จากคณะศึกษาศาสตร์ ควรบอกเวลาการนิเทศที่แน่นอนแก่นิสิตล่วงหน้า และในระหว่างนิเทศควรให้ความเป็นกันเองกับนิสิต ควรแนะนำวิธีการเขียนแผนการสอน และควรนิยามให้ครบถ้วนกำหนด

5. อาจารย์ที่เลี้ยงจากโรงเรียนฝึกสอนควรแนะนำแนวทางการสอนที่ถูกต้อง มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนิสิตไม่ใช้งานนอกเหนือจากฝึกสอนมากเกินไป ควรเปิดโอกาสให้นิสิตหาค้นคว้าและสำรวจตนเองเสมอๆ ไม่ฝากครูสอนนิสิตบ่อยเกินไป ให้คำแนะนำการเขียนแผนการสอนและการทำสื่อการสอน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับการจัดการฝึกสอนทุกๆ ปี จนกว่าจะได้ข้อมูลที่ชัดเจนเพื่อวางแผนปรับปรุงการจัดการฝึกสอนต่อไป

2. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการฝึกสอนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์

3. ควรศึกษาบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน

4. ควรศึกษารูปแบบการฝึกสอนที่มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- คณะครุศาสตร์. (2539). รายงานการวิจัย ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบ (ฝึกสอน) ของ นักศึกษาสายครู สถาบันราชภัฏนครปฐม ปีการศึกษา 2539. นครปฐม : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม .
- คณะศึกษาศาสตร์. (2545). คู่มือการฝึกสอนของนิสิตประจำปีการศึกษา 2545. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คณะศึกษาศาสตร์. (2541). หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2541. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐนันท์ คัมภีร์ภัทร. (2541). รายงานการวิจัย ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
- วิชิต สุรัตน์เรืองชัย. (2543). รายงานการวิจัยเรื่อง ผลการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพเพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูของนิสิตศึกษาศาสตร์. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา .
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา. เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 วันที่ 14 สิงหาคม .
- สมบัติ คชสิทธิ์. (2542). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของสหวิทยาลัย รัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, อุดรธานี.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2543). สารสำคัญของนโยบายการผลิตและพัฒนาครู. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดีด จำกัด.
- Best, J.W.(1977). *Research in Education*. 3 rd. ed. New Delhi : Prentice - Hall of India Private Limited.
- Blackwell, T. (1982). "A Study of Attitude Change of Professionals in the Teacher Education program at the University of Montevallo Before and After." *Dissertation Abstracts International*. 48 (April) : 3715-A.
- Walpole, R.E. (1983). *Elementary Statistical Concept*. 2 nd. ed. New York : McMillan Publishing Co., Inc.
- Wiersma, W. (1995). *Research Methods in Education*. 6 th. ed. Massachusetts : Allyn and Bacon A Simon and Schuster Company.

